

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 204/21
Luxembourg, 16. november 2021

Sodba v združenih zadevah od C-748/19 do C-754/19
Kazenski postopki proti WB in drugim

Pravo Unije nasprotuje ureditvi, ki velja na Poljskem in ki ministru za pravosodje omogoča dodelitev sodnikov na kazenska sodišča višje stopnje, pri čemer lahko ta minister, ki je hkrati generalni državni tožilec, to dodelitev kadar koli brez obrazložitve prekliče

Zahteva po neodvisnosti sodstva namreč nalaga, da pravila glede take dodelitve zagotavljajo potrebna jamstva, da se prepreči vsako tveganje uporabe te dodelitve kot orodja za politični nadzor nad vsebino sodnih odločb, med drugim na kazenskem področju

Sąd Okręgowy w Warszawie (regionalno sodišče v Varšavi, Poljska) je v okviru sedmih kazenskih zadev, ki jih obravnava, vprašalo glede združljivosti sestave sodnih senatov, ki odločajo o teh zadevah, s pravom Unije, glede na to, da je v teh sestavah navzoč sodnik, dodeljen na podlagi odločbe ministra za pravosodje v skladu z zakonom o organizaciji splošnih sodišč¹.

Po mnenju tega sodišča lahko na podlagi poljskih pravil glede dodelitve sodnikov minister za pravosodje sodnika z dodelitvijo razporedi na kazensko sodišče višje stopnje na podlagi meril, ki niso uradno znana, in ne da bi bila odločitev o dodelitvi lahko predmet sodnega nadzora. Poleg tega lahko to dodelitev kadar koli prekliče, ne da bi bil tak preklic predmet prej določenih pravnih meril in ne da bi moral biti obrazložen.

V tem okviru je predložitveno sodišče odločilo, da Sodišče vpraša glede združljivosti prej navedenih pravil s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU² in glede tega, ali ta pravila posegajo v domnevo nedolžnosti, ki se uporablja za kazenske postopke in ki med drugim izhaja iz Direktive 2016/343³.

Veliki senat Sodišča je s sodbo razsodil, da člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 2 PEU ter člen 6(1) in (2) Direktive 2016/343⁴ nasprotujeta nacionalnim določbam, v skladu s katerimi lahko minister za pravosodje države članice na podlagi meril, ki niso javno dostopna, po eni strani sodnika za določen ali nedoločen čas dodeli na kazensko sodišče višje stopnje in po drugi strani to dodelitev ne glede na to, ali je ta za določen ali nedoločen čas, kadar koli in z neobrazloženo odločbo prekliče.

Presoja Sodišča

Sodišče je najprej ugotovilo, da poljska splošna sodišča, med katera spada regionalno sodišče v Varšavi, spadajo v poljski sistem pravnih sredstev na „področjih, ki jih ureja pravo Unije“ v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU. Za to, da taka sodišča lahko zagotovijo učinkovito sodno varstvo, ki ga zahteva ta določba, je ohranitev njihove neodvisnosti bistvena. Spoštovanje te zahteve po neodvisnosti pa med drugim narekuje, da pravila glede dodelitve sodnikov zagotavljajo

¹ Ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych (zakon o organizaciji splošnih sodišč) z dne 27. julija 2001 v različici, ki se uporablja za spore o glavni stvari (Dz. U. 2019, pozicija 52).

² V tej določbi je predpisano: „Države članice vzpostavijo pravna sredstva potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije.“

³ Direktiva (EU) 2016/343 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o krepitvi nekaterih vidikov domneve nedolžnosti in krepitvi pravice biti navzoč na sojenju v kazenskem postopku (UL 2016, L 65, str. 1).

⁴ Člen 6(1) in (2) Direktive 2016/343.

potrebna jamstva, da se prepreči vsako tveganje uporabe te dodelitve kot orodja za politični nadzor nad vsebino sodnih odločb.

V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da čeprav dejstvo, da lahko minister za pravosodje sodnike dodeli le z njihovo privolitvijo, pomeni pomembno procesno varovalko, pa obstaja vrsta elementov, ki po mnenju predložitvenega sodišča temu ministru omogočajo, da vpliva na te sodnike, in lahko porajajo dvom o njihovi neodvisnosti. V okviru analize teh različnih elementov je Sodišče najprej navedlo, da morata biti, da bi se izognili samovoljnemu ravnanju in tveganju manipulacije, odločba o dodelitvi sodnika in odločba o prenehanju te dodelitve sprejeti na podlagi vnaprej znanih meril in morata biti ustrezno obrazloženi. Poleg tega mora biti preklic dodelitve sodnika brez njegove privolitve, ker ima ta preklic zanj podobne učinke kot disciplinski ukrep, mogoče izpodbijati pred sodiščem v skladu s postopkom, ki v celoti zagotavlja pravico do obrambe. Dalje, Sodišče je poudarilo, da minister za pravosodje poleg tega zaseda položaj generalnega državnega tožilca, in ugotovilo, da ima tako v dani kazenski zadevi moč tako nad splošnim državnim tožilcem kot nad dodeljenimi sodniki, kar lahko pri pravnih subjektih vzbudi legitimne dvome o nepristranskosti navedenih dodeljenih sodnikov. Nazadnje, sodniki, ki so bili dodeljeni v sestave senatov, ki odločajo v sporih o glavni stvari, zasedajo tudi funkcije namestnikov vodje disciplinskega postopka za sodnike splošnih sodišč, pri čemer gre za organ, zadolžen za vodenje disciplinskih postopkov, ki so sproženi proti sodnikom. Kopičenje teh dveh funkcij v okoliščinah, v katerih namestnika vodje disciplinskega postopka za sodnike splošnih sodišč ravno tako imenuje minister za pravosodje, pa lahko pri pravnih subjektih vzbudi legitimne dvome o zavarovanosti drugih članov zadevnih sodnih sestav pred zunanjimi elementi.

Te različne okoliščine, obravnavane skupaj, pa so, s pridržkom končne presoje, ki jo mora v zvezi s tem podati predložitveno sodišče, take, da lahko pripeljejo do sklepa, da ima minister za pravosodje na podlagi meril, ki niso znana, pooblastilo, da dodeli sodnike na višjestopenjska sodišča in da njihovo dodelitev, ne da bi moral to odločitev obrazložiti, prekliče, zaradi česar ti sodniki za čas dodelitve ne uživajo jamstev in neodvisnosti, ki bi jih moral biti v pravni državi normalno deležen vsak sodnik. Takega pooblastila ni mogoče šteti za združljivega z obveznostjo spoštovanja zahteve po neodvisnosti.

Poleg tega domneva nedolžnosti, ki se uporablja za kazenske postopke in katere spoštovanje⁵ zagotavlja Direktiva 2016/343, zahteva, da je sodnik popolnoma nepristranski in brez predsodkov, kadar preučuje kazensko odgovornost obdolženca. Neodvisnost in nepristranskost sodnikov sta torej bistvena pogoja za zagotovitev domneve nedolžnosti. V obravnavani zadevi pa je očitno, da so lahko v prej navedenih okoliščinah neodvisnost in nepristranskost sodnikov ter s tem domneva nedolžnosti ogrožene.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 43032793

Posnetki z razglasitve sodbe so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 22964106.

⁵ Glej uvodno izjavo 22 in člen 6 Direktive 2016/343.